פועלי כל הארצות התאחדו!

זו הדרך

ZO HADEREKH زو هدريخ

גיליון 41 / 29 באוקטובר 2026

6 שנים למחאה - סיפורים ורשימות

עמ' 9

או שותפות או נתניהו

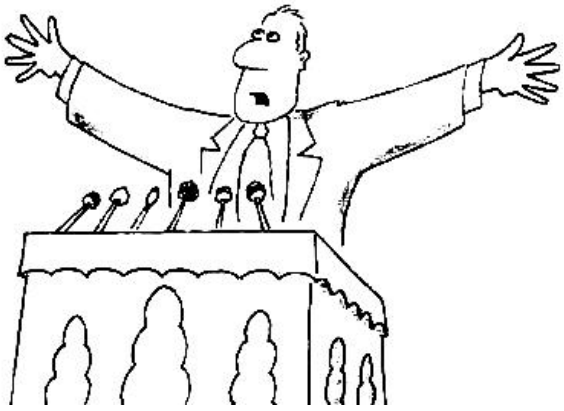

עמ' 3, 10

טראמפ גורר אותנו למלחמה

עמ' 4

דברים בשם אומרם

תיראו מופתעים: ישראל מפיצה פייק ניוז

"ארגון פייק ריפורטר הפועל בתמיכת הקרן החדשה לישראל מדווח: החשבון הרשמי של מדינת ישראל בערבית פרסם סרטון מהפגנות התלמידים בצרפת, כביכול מגל ההפגנות הנוכחי, בטענה שהמוסלמים משתלטים על אירופה. ההוכחה? בסרטון לא תועד דגל צרפת. אלא שמדובר בסרטון שצולם בכלל במאי 2025 בהפגנה פרו-פלסטינית לסולידריות עם עזה. מעבר להוצאה מההקשר, הסרטון שותף מהחשבון הקונספירטיבי והגזעני 'רדיו ג'נואה' שבעבר עלו חשדות שהוא חלק מרשת דיסאינפורמציה פרו-רוסית, ואף נפתחה נגדו חקירה באיטליה בעקבות תכנים קיצוניים ומסיתים".

הודעה של הקרן החדשה לישראל, 15.10

ב-127 מיליון שקל אפשר לבנות 3 בי"ס

"משרד ראש הממשלה שילם בין 2023 עד 2026, שנות כהונתו הנוכחית של בנימין נתניהו, 127,432,277 שקלים על פרויקטים ביטחוניים במעונות ראש הממשלה הרשמי ברחוב בלפור בירושלים, הפרטי שהוכר כחלופי ורשמי ברחוב עזה בירושלים, והבית הפרטי בקיסריה. הנתונים נחשפו במענה של היחידה לחופש המידע במשרד, בעקבות עתירה של העמותה הקהילתית גבעת מרדכי לבית המשפט המחוזי בירושלים. לפי הנתונים, ב-2023 שולמו 10.9 מיליון שקלים וב-2024 שולמו 27.8 מיליון שקלים. ב-2025 זינק הסכום ל-72.5 מיליון שקלים, ומתחילת 2026 ועד אוקטובר שולמו 16.2 מיליון שקלים נוספים. בשלוש השנים שקדמו לכהונה הנוכחית 2020-2022 שולמו בסך הכול כ-29 מיליון שקלים".

איתמר אייכנר, "ידיעות אחרונות", 16.10

דבריו נפלו על אוזניים אטומות

"שר החוץ של סין וואנג יי אמר לנשיא המדינה יצחק הרצוג כי על ישראל לעצור את הקמת ההתנחלויות בגדה המערבית – כך מסר משרד החוץ של סין. על פי המשרד, הדברים נאמרו במהלך פגישה בין השניים באזרבייג'ן. עוד אמר השר להרצוג כי הכיבוש והסוגייה הפלסטינית הם 'העוול הגדול ביותר' במאה הנוכחית".

דיווח ב"רויטרס", 16.10

בן גביר רוצה להקים "ערי חימושים"

"השר לביטחון פנים איתמר בן גביר השתתף בכנס 'ישראל בוחרת תעשייה 2026' של התאחדות התעשיינים והצהיר: 'אני רוצה לתת קרקעות בחינם בנגב ובגליל למי שהיה לוחם, וגם להקים ערי חימושים. ערים שלמות שייצרו חימושים'".

יובל לקח, "דבר", 15.10

מכתבים למערכת

שנה לאש שאינה פוסקת

ב-10 באוקטובר, ציינו שנה למה שמכונה "הפסקת אש", שנה שבמהלכה לא פסקה האש הישראלית על עזה ולו לרגע. החל ביום לאחר הפסקת האש ועד השבוע נהרגו לפחות 1,467 א.נשים, בהם 324 ילדים. לפחות 5,161 נפצעו.

לציון מלאות שנה, הובילה גישה הצהרה משותפת שאליה הצטרפו עוד 20 ארגוני חברה אזרחית בישראל, ובה דרשנו מישראל לחדול מהתקפותיה על אזרחים, לפתוח את המעברים ולהסיר את ההגבלות המונעות מתושבי עזה לשקם את חייהם. קראנו לקהילה הבינלאומית לעבור מהצהרות לפעולה ולנקוט בכל הצעדים העומדים לרשותה כדי לחייב את ישראל לעמוד בחובותיה לפי הדין הבינלאומי, לרבות חובתה להגן על אזרחים.

כמו כן, פרסמנו באחרונה את הדוח "א' אהל, ב' זה בית", המתאר את מציאות חייהם של 1.7 מיליון בני האדם החיים כעקורים באוהלים ובמבנים מאולתרים אחרים, בבתי ספר ובמבנים שהופצצו. זאת, דרך נקודת מבטם של דלאל (שם בדוי), אם לשישה, ועדנאן (שם בדוי) אב לארבעה ילדים, החיים באוהלים מאז שנאלצו לעקור מבתיהם שנהרסו במהלך המלחמה.

לאורך השנה, מאז "הפסקת האש", תיעד ארגון גישה ופרסם שורה של נתונים ודוחות המאירים את פניה האמיתיות של המדיניות הישראלית. אלו העידו על כך שישראל השמידה באופן שיטתי את ענפי ייצור המזון בעזה. בחנו את ההשפעות ההרסניות של המתקפה על נשים ועל בריאות הנפש.

דוח נוסף, "מדיניות חולה", סקר את יחסה של ישראל לפינוי רפואי מעזה ואת מניעת הגישה לטיפול מציל חיים. במקביל התרענו כי ישראל ממשיכה להגדיר אלפי פריטים הומניטריים חיוניים כ"דו-שימושיים" וחוסמת או מגבילה באופן חמור את הכנסתם לעזה. הגבלות קשות אלה הן הפרת חובותיה של ישראל בהתאם לדין הבינלאומי.

הליכים משפטיים שמנהל הארגון חשפו כי הרשויות הישראליות ממשיכות להתעלל בעצורים פלסטינים המוחזקים במשמורתן גם אחרי מותם והציפו את מדיניות החזקת הגופות. מנגד, במסגרת מאבקים פרטניים, התמודד הארגון עם העובדה שאלפי פלסטינים תושבי עזה נתקעו בגדה המערבית מאז 7 באוקטובר 2023, ללא אפשרות להביא את משפחותיהם מהרצועה למקום מבטחים או לשוב לעזה ולהתאחד עמן. בעקבות מאמצי גישה, ישראל החלה לאפשר לחלקם לחזור לביתם.

נסיים במילותיה של דלאל מתוך הדוח החדש: "אני קוראת לעולם לראות את המצב שלנו, לעזור לאנשים, לפצות אותם על המצב שהמלחמה דרדרה אותם אליו. מאחלים שהמלחמה תיגמר, אבל אנחנו משקרים לעצמנו: בשבוע הבא, בחודש הבא... הכול שקרים. אני מרגישה שהמצב הולך להיות קשה יותר מבעבר. אולי כבר לא נישאר כאן. הלב כבר מת, כי הוא לא יכול לשאת יותר."

תניה הרי, מנכ"לית גישה -
המרכז לשמירה על הזכות לנוע

ניתן לשלוח מכתבים למערכת באמצעות הדוא"ל
zohaderekh@gmail.com
או לתיבת דואר 26205 ת"א-יפו 6126102

פעילים ערבים ויהודים של הרשימה המשותפת ליד דוכן הסברה ביפו ביום הבחירות (צילום: זו הדרך)

האופוזיציה ניצחה בקלפי - אך ראשיה פוחדים לממש את ניצחונם

תוצאות הבחירות: תבוסה לנתניהו

שישים ושבעה מנדטים לאופוזיציה, חמישים ושלושה מנדטים לגוש נתניהו – אלה תוצאות הבחירות לפני ספירת המעטפות הכפולות. המסקנה הפוליטית ברורה: נתניהו איבד את הרוב בכנסת ואת המנדט הציבורי. הגוש שבראשותו התרסק מ-68 מושבים בכנסת היוצאת ל-53 כעת. אך במקום לחגוג את הניצחון, רבים מאנשי האופוזיציה הציונית מסתובבים בפרצוף חמוץ ובתחושת כישלון, כאילו נתניהו ניצח שוב בבחירות.

תגובה זו נובעת מקבלת חוקי המשחק שהכתיב נתניהו, לפיהם "הקול הערבי" פסול ואין לגיטימציה להקים ממשלה המסתמכת על תמיכה של הרשימה המשותפת ושל רע"מ. לנתניהו ושותפיו נוח מאוד כאשר לא סופרים את קולות הערבים. אך לא ברור מדוע באופוזיציה ממשיכים לשתף פעולה עם ההתעלמות הגזענית מחמישית מהאזרחים. אפילו אחרי שהתברר שמפלגות האופוזיציה הציוניות זכו ב-48 מנדטים בלבד, איזנקוט ובנט ממשיכים ללהג על "רוב ציוני" ועל "ממשלת משרתים", כאילו יוכלו להקים איכשהו ממשלה על טהרת מפלגות הגוש.

האופוזיציה הביסה את נתניהו בקלפי, אך כמה ממנהיגיה פוחדים לממש את ניצחונם. זו טעות חמורה. אסור להשלים עם ניסיונו של נתניהו לתקוע טריז בין האופוזיציה היהודית לבין האופוזיציה הערבית – קו ההגנה האחרון של ממשלת הימין הקיצוני. על איזנקוט ובנט להכריע אם הם מעדיפים את המשך כהונתו של נתניהו על פני שותפות עם נציגיו הנבחרים של הציבור הערבי-הפלסטיני בישראל. עוד יש להם זמן להתעשת – לכן זו העת ללחוץ על ראשי האופוזיציה הציונית לעשות את הצעד הנכון ולפתוח במו"מ עם הרשימה המשותפת ועם רע"מ.

כפי שאמר ח"כ עופר כסיף (חד"ש) לאחר פרסום תוצאות הבחירות: "זה עכשיו או לעולם לא: סילוק ממשלת הזדון ותחילתו של תיקון, או המשך הזוועות של ארבע השנים האחרונות. אנחנו מחויבים לתיקון – האם גוש השינוי יתעלה לגודל השעה? הכדור במגרש שלו".

הפתעת הבחירות

מפלגות רבות טענו בשבועות האחרונים לכתר "הפתעת הבחירות". אך עם פרסום תוצאות האמת, התואר שייך באופן חד-משמעי לרשימה המשותפת בראשות פרופ' יוסף ג'בארין, שהשיגה כ-12 מושבים בכנסת. יחד עם רע"מ, המפלגות המייצגות את הציבור הערבי זכו ב-19 מנדטים. זה הישג חסר-תקדים של האזרחים הערבים, שיצאו בהמוניהם להצביע כדי להדיח את ממשלת הימין הקיצוני.

זה גם הישג של הרשימה המשותפת ושל מק"י וחד"ש – תנועות השמאל היהודי-ערבי העקבי המובילות אותה. הקמפיין של הרשימה המשותפת היה אפקטיבי במיוחד בהמרצת הבוחרים ובהעלאת אחוזי ההצבעה של האזרחים הערבים לשיאים היסטוריים. גם בציבור היהודי בחרו אנשי שמאל רבים ברשימה המשותפת והעניקו לה אלפים רבים של קולות בירושלים, בתל אביב, בחיפה ובערים נוספות. בין התוצאות שהתפרסמו עד כה: הרשימה המשותפת זכתה ב-32 אלף קולות בנצרת; ב-30 אלף באום אל-פחם (למעלה מ-90% מהקולות בעיר!); ב-16 אלף בחיפה; ב-12 אלף בירושלים; וב-9,000 בת"א-יפו.

המסרים המרכזיים של קמפיין המשותפת – סיום הכיבוש, שלום, שוויון לאומי ואזרחי, צדק חברתי, שותפות יהודית-ערבית והתחייבות להפיל את ממשלת הימין – הדהדו בקרב ציבורים רחבים ודרבנו מאות אלפים שלא הצביעו בבחירות הקודמות להגיע לקלפי. הצלחה זו היא אבן דרך חשובה בבנייתו של שמאל ערבי-יהודי רחב הנאבק לשינוי המציאות בארץ, למען העובדים ולמען שני העמים החיים בה.

אסף טלגם

בניין בתל-אביב שנפגע במתקפת טילים איראנית בסוף מרס האחרון. הבניין טרם שוקם (צילום: מרים אלסטר/פלאש90)

הרגלה, מלחמה והפיכה ימנית

שמעתם על המושג "הרגלה"? זה מונח צבאי המתאר טקטיקה בה צד אחד מבצע פעולות חשודות או אימונים גלויים שוב ושוב. תחילה הצד השני נכנס לכוננות גבוהה, אך לאורך זמן, כשהפעילות אינה מתפתחת למתקפה, הדריכות הטבעית יורדת והכוחות בשטח "מתרגלים" למצב ומפרשים אותו כשגרה בלבד.

לדוגמא, לפי הדיווח של הכתב ברק רביד באתר "אקסיוס" האמריקאי בסוף השבוע האחרון, עשרות מטוסי קרב ומטוסי תדלוק של חיל האוויר הישראלי ביצעו גיחה חריגה ומסיבית שהגיעה עד גבול איראן. המטוסים טסו במסלול המדמה תקיפה פוטנציאלית (מרחק של למעלה מ-1,300 ק"מ מישראל!), עברו במרחב האווירי של סוריה ושל עיראק, והסתובבו לאחור רק כשהגיעו ממש קרוב לגבול האיראני. האם זו עוד "הרגלה" או פתיחה במלחמה שארה"ב קטעה בעיצומה? על כך הדעות חלוקות.

מה שברור הוא שהמפקד העליון של צבא ארה"ב, הנשיא טראמפ, וראש ממשלת ישראל נתניהו (הממשיך לכהן עד שתקום ממשלה חלופית) מעוניינים במלחמה נוספת נגד איראן – וזה לא ממש מידע סודי. נתניהו שב וקרא לפני הבחירות "להפלת השלטון בטהראן". לפי דיווחים שונים (ורבים!) לטראמפ אינטרס מובהק שהתקיפה תצא לפועל לאחר בחירות אמצע הכהונה שיתקיימו ביום שלישי הקרוב, 3 בנובמבר.

נתניהו מצידו פרסם ביום שני האחרון ציוץ לפיו "הסערות המבוימות והמומצאות חדשות לבקרים נועדו להסיט את תשומת הלב מהדבר האחד שהוא החשוב ביותר: סיום העבודה באיראן. זה נוגע בקיום הפיזי של כל אדם ואדם כאן. יש לנו עוד שנתיים של טראמפ לסיים את העבודה באיראן, ואין לדעת מה יהיה לאחר מכן אם זו תהיה קאמלה האריס, או תואם ממדאני כלשהו". "לסיים את העבודה באיראן" הן בדיוק מילותיו של טראמפ בשתי ההמלצות להצביע לנתניהו שפרסם בשבועיים האחרונים. לדידו, נתניהו "הוא הפרטנר" למלחמה הבאה.

עוד הוסיף ראש הממשלה (לשעבר?) ברשומה: "זה חלון הזמן שנותר לנו כדי להשלים את העבודה הנדרשת כדי להבטיח את הקיום הפיזי שלנו לשנים הבאות. כל משאבי המדינה הנדרשים צריכים להיות מושקעים במשימה זו. קטאר, חרדים, אוריך, גיוס, התראות. הכל מסך עשן ענקי כדי להסתיר את הנושא היחיד שניצב מעל כולם בפער. אם יפלו במרכז הארץ שתי פצצות אטום, את מי יעניינו כל סערות הסרק האלה?". וכדי שלא יהיה ספק בהפחדותיו, נתניהו צירף איור, שנעשה באמצעות בינה מלאכותית, של תל-אביב ובמרכזו פטריה גרעינית בסדרי גודל של הירושימה בצבעי כתום-אדום.

זריזות, נחישות ואחדות פעולה

אפשר לפטור את הסכנה למלחמה נוספת בכך שתוצאות הבחירות לא מאפשרות זאת – לנתניהו אין רוב. אבל לפי תרחיש של נחום ברנע שפורסם ב"ידיעות אחרונות" ביום ראשון, "הממשלה היוצאת תעשה כל מה שתוכל כדי לעכב את חילופי השלטון. התרחיש המפתה ביותר, הקל ביותר למימוש, הוא פתיחת סבב חדש של מלחמה אזורית, בשיתוף עם הממשל האמריקאי או בלעדיו. הטילים יפלו בתל-אביב ויולידו לחץ אדיר על איזנקוט ובנט להצטרף לממשלה. זה לא תרחיש דמיוני: הוא מהווה בסך הכל מקצה שיפורים למה שנתניהו ניסה לעשות בשבועיים האחרונים, עד שנבלם, בגלל איפוק איראני, התנגדות של צה"ל ווטו של טראמפ".

אבל ברנע סבור שיש תרופה לתרחיש זה: "היא דורשת זריזות, נחישות ובעיקר אחדות פעולה של ראשי הגוש [גוש השינוי – ש"א]: לגשת להקמת ממשלה מייד לאחר שתמונת הבחירות מתבהרת, עוד לפני האישור הרשמי וההמלצה לנשיא, בכל הכוח. הישראלים יידעו שיש להם ממשלה חליפית, מוכנה לפעולה, עם ראש ממשלה, שר ביטחון וקבינט. הצבא יידע שיש ממשלה בדרך, וחייבים להקשיב לה לפני שפותחים במהלך צבאי גדול. לא יהיה מה שנקרא אִינְטֶרֶגְנוּם – חלל, תקופת דמדומים, בין ממשלה לממשלה".

זאת, בהתבסס על שתי הנחות יסוד: שהרשימה המשותפת ורע"מ יעניקו תמיכה ל"ממשלת הגוש" (הן כבר הכריזו על נכונותן לכך); ושאיזנקוט, בנט, לפיד, ליברמן וגולן מסוגלים להתמודד עם מכבש הלחצים מוושינגטון ולהמרות את פיו של טראמפ – וזו "כבר אופרה אחרת", לאו דווקא קומית. האם החמישייה תעמוד בלחצים שמטרתם לשרת ללא תנאי את האינטרסים של ארה"ב במזה"ת? ספק רב.

לכן, מה שנחוצות כעת הן זריזות, נחישות ובעיקר אחדות פעולה כדי להקים את הגוש נגד המלחמה, שלו בסיס פרלמנטרי – הרשימה המשותפת – יחד עם ארגונים, תנועות ואישים המסוגלים לתת פייט ברחובות. אפשר להתחיל במרכיבי שותפות השלום, אבל לא די בכך. מהפך אמיתי לא יהיה כאן ללא התארגנות יהודית-ערבית עקבית ועוצמתית נגד מלחמת הנצח והכיבוש. הבחירות הסתיימו אבל המאבק נמשך – הפעם נגד הפיכה ימנית בפועל, שתגרור את כולנו לאופק של דם, אש ודמעות, בדיוק כפי שחפץ נתניהו.

שמואל אורניץ

סיפורם של הילדים שנהרגו החודש ברצועה

שישה-עשר ילדים נהרגו מתקיפות ישראליות ברצועת עזה מתחילת אוקטובר ועד ה-23 לחודש. אוקטובר מסתמן כחודש של שפיכות דמים בלתי פוסקת: לפחות 110 הרוגים ברצועה ומאות פצועים, בהם עשרות רבות של פצועים באורח אנוש וקשה.

כמה מהילדים נפגעו מתקיפת רחפנים, אחרים מירי. כולם נהרגו במרחבים ציבוריים, סמוך למקום מגוריהם, או בעת ששהו בביתם (אוהל עקורים). להלן יובאו סיפורי הריגתם של כמה מהילדים, המבוססים על דיווחים בעיתון "אלאיאם", סוכנות ואפא, ופרסומים בפייסבוק שהעלו בני משפחות של הילדים שנרצחו.

נהרג בדרך מבית הספר לביתו

מוחמד ריאד אבו חמד בן 14 נהרג בעת שחזר מבית הספר לביתו ב-17.10. הוא נפגע בתקיפת כטב"מ ששיגר טיל אל מספר עוברי אורח ברחוב אלברכה בדיר אל-בלח שבמרכז רצועת עזה. עדי ראיה סיפרו והתיעוד הרפואי אישש כי רסיסי הטיל שנורה מהכטב"מ חדרו לגופו דרך ילקוט בית הספר והמחברות שהיו בתוכו. באירוע זה נפצעו עוד ארבעה אזרחים, בהם ילדים.

הילדה מסכ חאזם מחמוד שחאטה אל-דאלו בת 7 נהרגה ב-18.10 מירי הצבא על אוהלי עקורים ובתים במחנה הפליטים אל-מע'אזי במרכז רצועת עזה. לפי דיווחים רפואיים היא נפגעה ישירות בחזה בעת ששהתה באוהל המשפחה.

למחרת נהרגו שני ילדים, וליד מוחמד שכשכ בן 14 ויוסף סלים אבו ע'אלי, בן 14 כאשר כטב"מ תקף קבוצת נערים באזור קיזאן אבו רשוואן במרכז חאן יונס. סבתו של וליד שכשכ סיפרה בהלווייתו כי היא גידלה אותו לבדה אחרי שאביו וסבו (בעלה) נהרגו.

הילד מג'די מוחמד פח'רי בן 15 נהרג ב-20.10 בתקיפת כטב"מ ליד אתר "הפי סיטי" באזור קיזאן א-נג'אר, מדרום לחאן יונס. מג'די נפגע ישירות מאש חיה שנורתה מהרחפן שחג מעל האזור. לפי הדיווחים של מרכז רפואת החירום במתחם הרפואי נאצר, מג'די פונה כשהוא פצוע אנוש ונפטר מפצעיו זמן קצר לאחר מכן. באירוע ירי זה גם נפצע קשה ילד ששהה לצדו.

הילד עבד אל-רחמן ח'ליל עוואד, בן 10, נפטר ב-21.10 לאחר שנפצע יומיים קודם לכן בתקיפה אווירית ליד "צומת הטיל" בצפון העיר עזה. עבד אל-רחמן שהה יחד עם אביו ועוברי אורח נוספים בקצה רחוב אל-ג'לאא בעיר עזה. כטב"ם שיגר טיל לעברם. אדם אחד נהרג במקום. עבד אל-רחמן ואביו נפצעו קשה. הילד פונה למרכז הרפואי כשהוא סובל מפגיעות רסיסים אנושות, ונפטר לאחר יומיים של ניסיונות להציל את חייו במחלקת טיפול נמרץ.

נפגעו באוהלי העקורים

הנערה רפיף ראאד לבאד, בת 17, נהרגה ב- 22.10 בעת תקיפה על אוהלים ומתחמי מגורים של עקורים באזור אל-פאלוג'ה בצפון עזה. רפיף נפגעה בראשה מירי מקלעים מרכב צבאי או מטנק במזרח ג'באליה. הקליע פגע בה בזמן ששהתה בתוך ביתה, זמן קצר לאחר שחזרה מהלימודים. היא הועברה למרכז הרפואי אלשיפאא בעיר עזה, משם נמסר על מותה. בני משפחתה ציינו כי היא איבדה קודם לכן במלחמה סבתא, דודים ובני דודים.

הילד מוחמד חוסאם שאהין בן 12 נהרג ב-23.10 מירי במזרח מחנה הפליטים אל-מע'אזי במרכז רצועת עזה. מוחמד שהה בבית משפחתו. הוא נפגע ישירות מאש חיה שנורתה מכיוון כוחות הצבא המוצבים סמוך לגבול המזרחי. הקליע פגע בפלג גופו העליון והוא פונה במצב אנוש לבית החולים שוהדאא אל-אקצא בדיר אל-בלח, שם נקבע מותו זמן קצר לאחר הגעתו.

60 אלף יתומים

במלאות שלוש שנים למלחמת ההשמדה ושנה להכרזתה של הפסקת האש, התפרסמו באוקטובר שני מסמכים מזעזעים על היקף ההרג, הפציעה, ופגיעות נלוות בילדי רצועת עזה. מסמך אחד הוא הצהרה של משרד התקשורת הפלסטיני בעזה, המבוססת על נתוני משרד הבריאות ומשרד הפנים, ומתייחסת לתקופה כולה, והמסמך השני הוא פרסום מטעם יוניצף, המתמקד בשנת "הפסקת האש".

מספר הילדים שנהרגו ברצועה מאז ה-7 באוקטובר 2023 הוא 21,976. מספר זה כולל 1,125 תינוקות בני פחות משנה. יותר מ-600 מהתינוקות שנהרגו נולדו בזמן המלחמה. 62,247 ילדים איבדו הורה אחד או את שניהם: 2,774 ילדים איבדו את שני הוריהם, 8,394 ילדים איבדו את אמותיהם ו-58,875 ילדים איבדו את אבותיהם.

משבר בריאותי והומניטרי

כ-40 אלף תינוקות מתחת לגיל שנה מתמודדים עם סיכונים בריאותיים מוגברים עקב מחסור במזון החיוני לגדילתם ולהישרדותם. ילדים הם 18% מיותר מ-5,400 מקרי קטיעת גפיים חמורה (קטיעה מעל או מתחת לברך, קטיעה מעל או מתחת למרפק): 972 ילדים עברו קטיעת גפיים חמורה. הם ימשיכו להתמודד עם נכויות ומוגבלויות קשות ביותר לאורך כל ימי חייהם, וזקוקים לטיפול ושיקום ארוך טווח.

יותר מ-5,200 ילדים חולים ופצועים זקוקים לפינוי רפואי דחוף מחוץ לרצועת עזה. 2,432 ילדים חולי סוכרת מתמודדים עם סיבוכים חמורים ומסכני חיים עקב מחסור באינסולין.

מערכת הבריאות ברצועת עזה נמצאת תחת לחץ חמור וסובלת ממחסור בתרופות ובציוד רפואי. המחסור בתרופות ובציוד מחריף מאוד את הסכנה לחייהם של כלל הילדים המתמודדים עם מחלות כרוניות או פציעות קשות.

340 ילדים נהרגו בשנה האחרונה

דובר יוניצ"ף, ריקרדו פרז, אמר בתדריך לעיתונאים בז'נבה ב-16 באוקטובר כי מאז ההכרזה על הפסקת האש באוקטובר אשתקד הרגה ישראל יותר מ-340 ילדים ברצועה ופצעה מאות נוספים. פרז אמר עוד כי "ההתקפות הישראליות על רצועת עזה נמשכות למרות הפסקת האש". הוא ציין כי 800 אלף ילדים בעזה עודם עקורים. רובם מתגוררים באוהלים או בבניינים שהופצצו ואינם ראויים למגורים.

פרז הוסיף כי ילדי עזה נמצאים זה חורף רביעי במאבק לשרוד. בעוד שהפסקת האש הובילה לשיפור קל בביטחון התזונתי, אין שיפור משמעותי בשאר התחומים והשלכות ההחרבה ממשיכות להשפיע על כל היבטי חייהם היומיומיים.

יצוין כי 560 אלף ילדים חזרו ללימודים בספטמבר 2026 במאות מרכזי למידה, אמר פרז, ובהם יותר מ-200 מרכזי למידה הנתמכים בידי יוניצ"ף. הוא הדגיש כי שירותים חיוניים רבים בעזה נותרו בלתי זמינים, בעוד שהצרכים ההומניטריים גדולים מאי פעם והיקף הסיוע נמוך במידה רבה ממה שנדרש.

מאיה רוזנפלד

שותים מים הישר ממתקן ההתפלה באשדוד (צילום: אדי ישראל / פלאש 90)

המדינה הפריטה את הבריאות והעמיסה תחלואה דווקא על ילדים

להחזיר את הפלואוריד למי השתייה

כשפוליטיקאים ומשפיענים מדברים על "אחריות אישית" ו"חופש בחירה" בבריאות הציבור, מי שמשלם את המחיר הם הילדים בשכבות המוחלשות. מחקר חדש שפורסם לאחרונה בכתב העת הישראלי למחקר מדיניות בריאות הוא כתב אישום חריף נגד המדיניות הממשלתית: ביטול החובה להפלרת מי השתייה בישראל בשנת 2014 גרם לעלייה בתחלואת השיניים בקרב ילדים, והרחיב את הביטוי הבריאותי של פערים כלכליים ומגדריים.

צוות חוקרים בראשות רייאן פווארסי וד"ר גיא טוביאס מבית הספר לרפואת שיניים באוניברסיטה העברית ניתח את הרישומים הרפואיים של קרוב ל-30,000 ילדים בני 12 בין השנים 2014 ל-2022 ובדק מדי שנה בכמה שיניים נאלצו לבצע טיפול של סתימה או עקירה. באמצעות בדיקה זו מצאו החוקרים עד כמה גריעת הפלואוריד ממי השתייה הגדילה את היקף העששת בקרב ילדי ישראל בכלל, ובמיוחד אצל ילדים במשפחות עניות ואצל בנות.

הפגיעה שנתגלתה בילדי ישראל מכעיסה במיוחד כיוון שמזה עשרות שנים מסכים הרוב המוחלט של גופי המחקר המשמעותיים בעולם שבכל מקרה שבו חסר פלואוריד במים, תוספת מזערית שלו היא צעד מתבקש לטובת בריאות הציבור. אפילו מערכת הבריאות האמריקאית, שמעולם לא הצטיינה בדאגה רבה לציבור, ממשיכה להכיר בכך שרמה אופטימלית של פלואוריד היא אחד הטיפולים הבריאותיים המוכחים ביותר, למרות התנגדות השר רוברט פ. קנדי ג'וניור שמונה בזכות חוסר התאמתו לתפקיד.

החלטה אומללה

יעל גרמן, שרת הבריאות מטעם "יש עתיד" ב-2014, הצליחה להקדים את קנדי ג'וניור ובהחלטה אומללה, שנתקבלה בניגוד לעמדת הרוב המוחלט של הגורמים המקצועיים, ביטלה את חובת הדאגה לפלואוריד. תוך שנתיים היכה המשבר. מספר הילדים שאיבדו גישה לפלואוריד וכתוצאה מכך נזקקו לטיפולים זינק. מתוצאות המחקר עולה, כי 7,000 ילדים בני 12 נזקקים מדי שנה לטיפולי שיניים כואבים בגלל הניסוי שכפתה עלינו גרמן. הטיעונים שהועלו אז על מנת להצדיק את הניסוי היו אלה שלמדנו להכיר גם ממתנגדי חיסונים בזמן מגפת הקורונה. עיקרם הוא שבריאות היא עניין אינדיבידואלי, ביטוי לאחריות אישית, וכי התערבות ציבורית היא כפייה פסולה.

ההחלטה פוגעת בעיקר בעניים ובנשים

המחקר החדש חשוב במיוחד כי מעבר לכך שהוא מוכיח את הגידול המובהק בפגיעה בילדים, הוא מראה שהנזק מתפלג לפי מפתח כלכלי ומגדרי. גם אם פלואוריד במים לא מעלים כליל את העששת, הוא מפחית אותה משמעותית: הפלואוריד משמש רשת הגנה לכולם, אך כזו העוזרת במיוחד למשפחות עניות. בהיעדר פלואוריד, התחלואה בקרב משפחות עניות קופצת לפי שתיים לעומת משפחות עשירות, ובקרב בנות 25% יותר מאשר בקרב בנים. בעוד שלמשפחות עשירות ישנה הנגישות למשאבים השונים הנדרשים כדי לפצות על החסך, שמיטת רשת ההגנה מתחת למשפחות העניות פוגעת במיוחד בבנותיהן.

הקמפיין העולמי נגד הפלרה, חלק מתנועת הריאקציה למדע, הוביל לביטולה גם בקלגרי, העיר השלישית בגודלה בקנדה. גם שם עלה בידי גורמים ריאקציונרים לגרום ב-2011 לביטול ההפלרה. מחקר דומה שנערך בעיר זו חשף אותה תופעה שגילו החוקרים מהאוניברסיטה העברית. אך דיון ציבורי נוקב גרם לכך שבשנה שעברה הושבה חובת ההפלרה של המים. בישראל, לעומת זאת, הניסיונות להשבת החובה לדאוג לרמת פלואוריד תקינה במים כשלו עד עתה.

מעבר לנתונים הסטטיסטיים, תוצאות המחקר מראות שוב את הנסיגה של המדינה מאחריותה לבריאות הציבור, וזאת דווקא בימי האגף הפוליטי המתקרא ליברלי. במקום להבטיח הגנה לכולם בעלות מזערית ובסיכון אפסי, קבוצה קטנה נפנפה בסיסמת "חופש הבחירה" והפילה גל עששת על כולם. בהעברת האחריות למניעת תחלואה מהמרחב הציבורי אל המשפחה הבודדת, "הפריטה" המדינה את הבריאות והעמיסה תחלואה נוספת דווקא על הילדים והמשפחות שכבר סובלים מעוני. החזרת ההפלרה למי השתייה היא לא רק צעד רפואי חכם, אלא חובה פוליטית ומרכיב במאבק לצדק חברתי.

אלי בן רימוז

ההשפעות הכלכליות של ממשלת הימין

שר האוצר סמוטריץ' וח"כ צבי סוכות מתגאים בהעברת הוראת שעה להטבות מס להתנחלויות (צילום: רשתות חברתיות)

ספרם החדש של אורי פסובסקי ומיקי פלד "מחיקת ערך: הסדר הכלכלי של הימין הפופוליסטי" (הוצאת קרן ברל כצנלסון) מנסה לענות על מספר שאלות: איך נראית כלכלה פופוליסטית? מה הקשר בין נסיגה דמוקרטית לכלכלה? איך מחולקים משאבים ציבוריים? מה הם המחירים והסיכונים ארוכי הטווח?

שר האוצר בצלאל סמוטריץ' (הציונות הדתית) הצהיר בשנה שעברה: "בניגוד מוחלט למנבאי השחורות – כלכלת ישראל חזקה ועוצמתית. בכנס של החשב הכללי הצגתי את נתוני האמת וביצועיה של הכלכלה". בטווח הקצר יתכן כי סמוטריץ' צודק. ישראל צברה במשך שנים עתודות משקיות בשל שנים של קיצוצים ומדיניות כלכלית אולטרה שמרנית. אך רזרבות אלו נשחקות, המצב לא יישאר כך בשנים הבאות אחרי שהוא יעזוב את תפקידו.

נסיגה דמוקרטית, אי-שוויון חברתי וכלכלי עמוק ומתמשך ומדיניות כלכלית ניאו-ליברלית קיצונית מצד אחד וקלריינטליסטית מצד שני קשורים הדוקות זה בזה. הדבר הוכח בישראל, בטורקיה וברוסיה, שבהן מתקיימות כלכלות המשלבות בין ניאו-ליברליזם לבין תמיכות כלכליות ישירות בבסיסי התומכים של השלטון. תופעה שנויה במחלוקת זו מכונה "פופוליזם כלכלי", והיא מתבססת בדרכי הפעולה של מפלגות הימין הקיצוני. במבט ראשון התופעה עשויה להיראות מוזרה, ובמבט שני אפילו בלתי רציונלית. זה נכון במיוחד אצל כלכלנים שמרנים, המזהירים מפני פזרנות כלכלית המעכבת לדבריהם את השגתן של מטרות כגון שילוב גברים חרדים בכלכלה וחיזוק התשתיות בפריפריה החברתית והכלכלית, באופן שיתרום לצמיחה הכלכלית.

המהפכה המשטרית

חלקו הראשון של הספר מוקדש להשלכות הכלכליות של הרפורמה המשפטית של שר המשפטים יריב לוין (הליכוד). זו ניסתה ליישם שינויים מרחיקי לכת בשיטת המשטר הישראלית ולהופכה למשטר סמכותני המרכז את מרב הכוח הפוליטי בידי הממשלה והעומד בראשה. מאז הוכרזה ההפיכה המשטרית נחלשה הכלכלה הישראלית. אזרחים, חברות זרות וגופים בינלאומיים איבדו את אמונם בממשלה הישראלית. בעקבות כך הם העבירו כספים לבנקים זרים, הסיטו השקעות והקפיאו או האטו הסכמי סחר בינלאומיים שככל הנראה צמצמו את הכלכלה הישראלית בטווח הארוך.

ההכרזה על ההפיכה חוללה זעם ציבורי יוצא דופן וגם בהלה בקרב מאות כלכלנים. אלה פרסמו מכתב אזהרה מפני הפגיעה החמורה שהממשלה ממיטה על הכלכלה הישראלית. עוד הזהירו מפני בריחת הון לבנקים זרים בחו"ל, מפיחות בערך השקל ומהורדת דירוג האשראי של ישראל. המשמעות המעשית והמיידית של הרפורמה הייתה העלאות מיסים וקיצוצים בשירותים החברתיים. התייקרה הריבית שהממשלה משלמת על החוב הממשלתי אשר גדל ב-35% בשלוש השנים האחרונות והגיע ל-1.4 טריליון שקל בסוף שנת 2025.

האנומליה הכלכלית בשנים האחרונות נוגעת בהתחזקות שווי השקל אל מול הגידול הדרסטי בתקציב הביטחון. הסבר מסוים לכך הוא היחלשות הדולר וחולשת הכלכלה האמריקאית בכללותה. לכך יש להוסיף את מכירת חברת ויז של אסף רפפורט ב-32 מיליארד שקל השנה ואת הגידול בייצוא הביטחוני מאז פרוץ המלחמה בעזה. אלה ריככו את הפגיעה הכלכלית של הרפורמה המשפטית ודחו במעט את תחזיות הכלכלנים. אך הכלכלנים המשיכו להזהיר: "גם אם השווקים יתייצבו בסופו של דבר בטווח הקצר... מחקרים כלכליים מעשרות השנים האחרונות, מצביעים על כך שבטווח הארוך צפויה להיגרם פגיעה ארוכת טווח בתוואי הצמיחה של המשק ובאיכות החיים של תושבי ישראל".

תופעה כלל עולמית

חלקו השני והאחרון של הספר מציג בקווים כלליים את המדיניות הכלכלית הפופוליסטית כתופעה פוליטית בינלאומית. בשיחות עם כלכלנים ועם חוקרים בתחום מדעי המדינה, ובהם חוקר הפופוליזם הגרמני יאן-ורנר מילר והכלכלן הטורקי-אמריקאי דני רודריק, מצטיירת תמונה מבהילה של השתלטות פוליטית על מוקדי כוח, חיסול שומרי סף וקידום מדיניות כלכלית המיטיבה עם הממשלה ועם תומכיה. מדיניות זו מסייעת לשמר את כוחה הפוליטי של הממשלה ואת המבנה הכלכלי המונופוליסטי, המיטיב עם מיליארדרים התומכים בה, אשר הוסיפו להגדיל את הונם בשנים האחרונות.

פסובסקי ופלד קוראים להחליף את הממשלה הנוכחית בממשלת שינוי, לשקם את השירות הציבורי, לחזק את השירותים החברתיים, לחתור להסכמים מדיניים ולשקם את החברה הישראלית לאחר שנים של סבל מתמשך. השניים נמנעים מלהתייחס באופן מהותי ועמוק לכשלים של הכלכלה הניאו-ליברלית ולמשברים של הקפיטליזם. לדעתי, המדיניות הכלכלית הפופוליסטית או הקליינטליסטית היא ניסיון להיחלץ מחוסר הפופולריות של מדיניות ניאו-ליברלית וסמן לסמכותנות פוליטית. זה לא באג אלא פיצ'ר של ממשלות סמכותניות הרוצות מחד גיסא לשמר את הפעילות הכלכלית התקינה ומאידך גיסא לטפח את בסיס בוחריהם הנאמן, כפי שציינו גם כותבי הספר.

כדי להיאבק בימין הקיצוני ובמדיניות הניאו-ליברלית והקליינטליסטית או הסקטוריאלית, חיוני לפעול למען מדיניות כלכלית שתחרוג מהעקרונות הניאו-ליברליים שהופיעו לפני כ-40 שנה, להציע קידמה חברתית וכלכלה העובדת למען כולם ולא להשלים עם הישארות הימין הקיצוני בשלטון.

זוהר אלון

בוריס קגרליצקי באסיפת מחאה שנערכה במוסקבה בטרם נידון ל-5 שנות מאסר בגין התנגדותו לפלישה הרוסית לאוקראינה (צילום ארכיון: הומניטה)

מלחמה ויוקר המחיה: גובר הדיכוי ברוסיה

ד"ר סופיה רוזנפלד, בת 50, מדענית ובעלת אזרחות ישראלית ורוסית, נידונה באחרונה ל-3 וחצי שנות מאסר במושבת עונשין ברוסיה. גזר הדין הקשה הוטל עליה בגין תרומה זעומה של 2,000 רובל (80 שקלים בלבד) שנתנה לפני ארבע שנים לקרן למאבק בשחיתות שניהל מנהיג האופוזיציה הרוסי המנוח, אלכסיי נבלני. בית המשפט במוסקבה הרשיע את רוזנפלד ב"מימון ארגון קיצוני".

כך עובדת מכונת הדיכוי במשטרו של הנשיא ולדימיר פוטין. בין קורבנותיה גם חוקרת בכירה באקדמיה הרוסית למדעים שאינה מעורבת בפעילות פוליטית.

אך המשטר פועל באכזריות לא רק כלפי מתנגדים פוליטיים אמיתיים או מדומים. הדיכוי מופנה באחרונה גם נגד בעלי בריתו של פוטין, התומכים במלחמה שרוסיה פתחה נגד אוקראינה לפני ארבע שנים ובכיבוש שטחיה. זה המקרה של המפלגה הקומוניסטית של הפדרציה הרוסית. ב-5 באוקטובר, עצרו שוטרים כ-60 מפעילי המפלגה, רובם צעירים, שהשתתפו בעצרת במוסקבה שקיבלה את אישור המשטרה. אך ברגע שהנואמים החלו לדבר על הזיופים בבחירות האחרונות לפרלמנט, פרצו שוטרים אל תוך האלפים ועצרו את הצעירים שקראו "מוות לצאר!", "ישוחררו האסירים הפוליטיים!" ו"למען בחירות הוגנות".

הקרמלין מפעיל בחודשים האחרונים דיכוי מוגבר כדי למחוק כל שבריר של התנגדות פומבית או תסיסה חברתית, במיוחד על רקע החרפת מתקפות הכטב"מים האוקראינים בשטח רוסיה. המתקפות פוגעות בבתי זיקוק וגורמות תסכול ציבורי גובר בגלל המצב הכלכלי המתדרדר ויוקר המחיה המאמיר. המעצרים נעשים ברובם הרחק מהסיקור התקשורתי הנתון לצנזורה מחמירה, בייחוד באזורי הספר.

על פי פרויקט המעקב העצמאי הרוסי אחר חופש הביטוי, ישנם כ-2,638 אזרחים הכלואים מסיבות פוליטיות בבתי כלא, במושבות עונשין, במעצרים לפני משפט או במוסדות פסיכיאטריים סגורים, ומספרם גדל באחרונה. בשנה האחרונה החלה המשטרה הרוסית לרדוף גם התארגנויות של קומוניסטים ומרקסיסטים שאינם מיישרים קו עם המפלגה הקומוניסטית התומכת במלחמה, ואף הן מטרות לדיכוי.

חבריה של קבוצת מרקסיסטים באופה, עיר גדולה השוכנת 1,165 קילומטרים מזרחית למוסקבה, נשפטו לעונשים חסרי תקדים של בין 16 ל-22 שנות מאסר בגין סעיפים של "התארגנות טרור" ו"ניסיון להפלת השלטון". בין הנידונים חבר הפרלמנט האזורי לשעבר, דמיטרי צ'ובילין.

בתוך כך, גוברת בעולם הסולידריות עם האסירים הפוליטיים הרוסים. בסוף השבוע הקרוב ייערכו שורה של אירועים בערים לונדון, פריז, וינה, מילאנו, ניו יורק, ורשה, אמסטרדם, סאו פאולו, מדריד וגם חיפה. זאת, ביוזמת בתו של החוקר המרקסיסטי ד"ר בוריס קגרליצקי, בן 68, שנידון בפברואר 2024 ל-5 שנות מאסר במושבת עונשין בגין ביקורתו הפומבית והעקבית נגד הפלישה הרוסית לאוקראינה.

נמרוד עובד

גם באוקראינה נרדפים פעילי השמאל האנטי-קפיטליסטי

ולדיסלב סטארודובצב הוא היסטוריון, פעיל חברתי וחייל משוחרר בעל השקפות שמאליות וחבר בולט ב"סוציאלני רוך", הארגון הסוציאליסטי והאנטי-קפיטליסטי הגדול ביותר באוקראינה שטרם הוצא אל מחוץ לחוק.

בשנת 2022, בגיל 22, גויס סטארודובצב לשירות צבאי של שנה בכוחות המזוינים של אוקראינה בעקבות הפלישה הרוסית. סיים את שירותו הצבאי הפעיל באפריל האחרון. כהיסטוריון, סטארודובצב מתמחה בהיסטוריה של מרכז ומזרח אירופה, תוך דגש מיוחד באיגודי עובדים, בתנועות פועלים ובתנועות שמאל באוקראינה.

סטארודובצב עלה לכותרות בעולם ב-18 באוקטובר האחרון כאשר הותקף באכזריות בליבוב על ידי קבוצה של כ-20 פשיסטים מחוץ למטה "סוציאלני רוך", זמן קצר לפני שהיה אמור לשאת הרצאה פומבית בכותרת "ליבוב של השמאל: היסטוריה קצרה של מסורת ארוכה". המשטרה פתחה בחקירה פלילית רשמית של האירוע תחת הסעיף "חוליגניות", כדי לא להודות שהסיבות פוליטיות. בעת כתיבת שורות אלה, הפעיל טרם שוחרר מבית החולים.

יצוין שמאז 2015 וביתר שאת מאז הפלישה הרוסית לפני ארבע שנים, נאסר הקיום באוקראינה של שורה ארוכה של מפלגות ושל תנועות שמאל, בהן המפלגה הקומוניסטית, המפלגה הסוציאליסטית, מפלגת העובדים, איחוד כוחות השמאל ועוד. בהוראתו של הנשיא וולודימיר זלנסקי, גורשו נציגיה ארגונים אלה מהפרלמנט וזאת בניגוד לחוקה.

נ"ע

המחאה בעיניה ובדימיונה של שהם סמיט

שער ספרה של שהם סמיט (האיור של איתי בנימיני) העומד להתפרסם בהוצאת פטל

ספרה החדש של שהם סמיט "חשש לפגיעה ברגשות הציבור, סיפורים ורשימות מן המחאות, 2020-2026", 182 עמודים, עומד להתפרסם בקרוב בהוצאת פטל. ערכה את הספר אביבית משמרי, עיצוב עטיפה: אפרת גולן עם איור של איתי בנימיני, המוכר לקוראי "זו הדרך" בזכות הקריקטורה השבועית המתפרסמת בפינה הימנית-תחתונה בשער האחורי. הספר מוקדש "לאבי שהעביר לי את גֶן הזרות, ולאמי שהורישה לי את השייכות".

סמיט (1966) היא סופרת, מתרגמת ופעילה נגד המלחמה והכיבוש. היא פרסמה עד כה ארבעה ספרים למבוגרים ומעל שלושים ספרי ילדים, וכן סיפורים בכתבי עת שונים ומאמרים פובליציסטיים ב"הארץ". כלת פרס ביאליק, פרס לאה גולדברג, פרס היצירה לסופרים עבריים, פרס דבורה עומר ופרס אקו"ם לספרות.

הסופרת, "מוחה כרונית" כהגדרתה, צברה כבר, יחד עם חברותיה וחבריה למאבקים, שנים רבות של מחאה תדירה ברחובות ערי ישראל. ברחוב מתפתחים הווי של מפגינים ותיקים, שיחות עם עוברי אורח עוינים, ותסכול בשל הזמן החולף ללא שינוי פוליטי, תוך ניסיון עיקש לפקוח את עיניו של ציבור אדיש. ספר זה הוא מעין-יומן של פעילה עקבית ונחושה. מכונסים בו טקסטים ספרותיים במגוון סוגות שנכתבו בזמן אמת, בידי אחת מאלה שמסרבים לשכוח ומתעקשים להזכיר.

הספר נפתח בשיר "צ'יז" שכתבה סמיט בנובמבר 2020, בעקבות חשיפה של ארגון בצלם. זה תיעוד כניסתם של חיילי הכיבוש לבית משפחה בחברון באישון לילה, הקמת כל ילדי המשפחה ממיטותיהם והעמדתם לתצלום קבוצתי. הנה השיר:

לַיְלָה טוֹב
שָׁקֵט הָרְחוֹב,
מִזְמַן נָמִים יַלְדֵי הַגַּן:
סִיף וְעָזִיז, מַחְמוּד וְחָנָאן.
גַּם אַבָּא, אִמָּא, דּוֹדָה, דּוֹד,
שׁוֹכְבִים בְּשָׁקֵט בְּמִיטוֹת.

מִי לֹא יָשֵׁן? הַחַיָּלִים!
בַּסְּמָטָאוֹת מְפַטְרְלִים.
מִשָּׁם לְפֶה, מִפֶּה לְשָׁם
יוֹרִים אֵיזֶה רִמּוֹן עָשָׁן,
וּכְשֶׁמְּתִים מִשַּׁעֲמוּם,
דּוֹפְקִים בַּדֶּלֶת, צוֹעֲקִים: לָקוּם!

פּוֹתַחַת אִמָּא אֶת הַדֶּלֶת,
וְאֶת הַחַיָּלִים שׁוֹאֶלֶת:
שׁוּ? מָה עַכְשָׁו? מָה כֹּה דָּחוּף?
עוֹנִים הַחַיָּלִים: פְּקֻדַּת אַלּוּף.
תָּבִיאִי הֵנָּה אֶת כָּל הַיְלָדִים — לֹא לְחַפֵּף!
אַל תִּפְחֲדִי, זֶה סוּג שֶׁל כֵּיף.
סוּג שֶׁל תְּמוּנַת מַחְזוֹר, מַזְכֶּרֶת,
קְדִימָה, כֻּלָּם לַעֲמֹד בְּשׁוּרָה מְסֻדֶּרֶת.

לֹא לְפַהֵק, נַהֵיל!
לֹא לְחַטֵּט בָּאַף, חָלִיל!
לֹא לְהוֹצִיא לָשׁוֹן לְדוֹד צַלָּם, נִידָאל!
לֹא לְבָכּוֹת, תֵּכֶף זֶה יַעֲבֹר, אַמַּאל.
לְהִסְתַּכֵּל יָפֶה לַמַּצְלֵמָה, וְאֶל הָאֵין עָתִיד—
וַעֲכָשָׁו, כֻּלָּם בְּיַחַד, לְהַגִּיד:
צ'יז

את הקטע הקצר "מירכאות" כתבה סמיט ב-20 באוקטובר 2023, בתחילת מלחמת ההשמדה ברצועת עזה והוא נכון גם כעת. להלן בשלמותו: "'מעכשיו', אומר נפתלי בנט, 'אנחנו נראה תמונות קשות מעזה, תמונות קשות במירכאות'. לא, נפתלי, אלו יהיו תמונות קשות. בלי שום מירכאות. סבל הוא סבל. אזרחים הם אזרחים. נשים וילדים וזקנים הם נשים וילדים וזקנים. בלי מירכאות. וחיילים שייהרגו לא ייהרגו במירכאות. ולדרוש מאיתנו להחריג את סבל הזולת ולאיינו באמצעות מירכאות, משמע לגזול מאיתנו את אנושיותנו ולשים גם אותה במירכאות".

בכותרת "עצב בתשלומים", כתבה סמיט ב-19 בפברואר 2025 בהתייחסה לגורלם של שירי ביבס וילדיה אריאל וכפיר שנהרגו בשבי חמאס: "בנובמבר 23' לאחר הודעת החמאס, ואחר כך בינואר 24' ביום ההולדת של כפיר, ובאוגוסט 24' ביום ההולדת של אריאל, ולמראה שני בלונים כתומים, מיותמים, מרחפים בשביל אופניים, ושוב בינואר, ובכל פעם שאחת הנפשות הטובות הרבות שהתעקשה להאמין שהם חיים פרסמה את חמידותם, ומול סרטון האב הממרר בבכי, ועם כל התקלות בפעוט ג'ינג'י, בתינוק ג'ינג'י, ובהישמע המילה ג'ינג'י, ומול דלעות בשוק או אפרסמונים או מנגואים, ולמראה רעשן, ולמראה סמל באטמן, ומול הבית בניר עוז, ומול השלטים, וכשדיברה האחות, בת הדודה, בן הדוד, וכשירדן חזר, והיום, ומחר, וביום חמישי, וכשיובאו לקבורה, וכשניזכר, וניזכר, וניזכר, שוב ושוב ניזכר, ואין שום מילים מנחמות לומר לזה ששרד ולחבוק לא זכה, ואם הבנים לא שמחה, אם הבנים מתה והבנים מתים".

יוסי אבו

שותפות או גזענות

יו"ר הרשימה המשותפת, פרופ' יוסף ג'בארין, אמר בעקבות פרסום תוצאות הבחירות (28.10) כי הרשימה מוכנה לסייע בהחלפת ממשלת הימין. "נתניהו המשיך להסית נגד הציבור הערבי ולכן אנחנו אומרים היום באופן ברור: זה או המשך הגזענות והמשך ההדרה והמשך העליונות – או שותפות יהודית-ערבית אמיתית", אמר ג'בארין.

"אנחנו גם אומרים: על מי שרוצה להציע אלטרנטיבה מהותית ואמיתית לממשלת הדמים של נתניהו, לדבר איתנו כדי לסלול את הדרך לשינוי שהציבור בישראל מייחל לו. כן, אנחנו מוכנים לסלול את הדרך לסילוק נתניהו", הדגיש.

בתוך כך, כ-35 אלף אזרחים חתמו על עצומה מקוונת, ביוזמת "זזים – קהילה פועלת" למען שיתוף הרשימה המשותפת ורע"מ בממשלת גוש השינוי. בעצומה נכתב: "ראשי המפלגות שמחרימים את המפלגות הערביות פוסלים למעשה 20% מאזרחי המדינה, שיצאו והצביעו באחוזים גבוהים, מלהיות שותפים בשלטון או חברים בקואליציה. מדובר בקמפיין אנטי דמוקרטי שמבטל את רצון הבוחרים, מדכא ופוגע בזכויות מיעוטים לייצוג פוליטי. התקווה היחידה לדמוקרטיה היא שותפות יהודית-ערבית. חלק עצום מהישראלים מבין זאת ותומך בשותפות בקואליציה, ולמרות זאת, שיח ההסתה וההפחדה משתולל וגורם לראשי המפלגות לקחת חלק בחרם על המפלגות הערביות. לכן עכשיו, בזמן המו"מ להקמת הממשלה, זה הרגע ללחוץ על כלל ראשי המפלגות לומר: כן לשותפות!".

ועוד: "התמיכה בציבור בשותפות גדולה הרבה יותר מאשר הפוליטיקה מראה. רבים ממצביעי הקואליציה הסכימו למו"מ שניהל הליכוד עם רע"מ. רוב תומכי האופוזיציה תומכים בשותפות עם המפלגות הערביות, ורוב המצביעים הערבים עצמם מעוניינים שהמפלגות המייצגות אותם ייקחו חלק בשלטון. השבועות הקרובים הם קריטיים לעתיד הדמוקרטיה – הצטרפו עכשיו לדרישה ואנחנו נדאג שכל ראשי המפלגות ישמעו אתכם – ברשת וברחוב."

דורשים ממשלה יהודית-ערבית

מאות יהודים וערבים הפגינו השבוע (28.10) בפארק המסילה בתל-אביב, בכיכר פריז בירושלים, בפארק ובכיכר אונסק"ו בחיפה בקריאה להקמת ממשלה יהודית-ערבית. המפגינים נשאו שלטים עליהם נכתב: "כן לממשלה יהודית-ערבית". המפגינים בתל אביב צעדו מפארק המסילה לצומת קפלן, שם ניסתה המשטרה לפזרם. כמו כן, פעילי ארגוני שותפות השלום יפגינו הערב בשעה 20:00 מול ביתו של יו"ר ישר, גדי איזנקוט, בהרצליה. "נדרוש ממנו לפעול למניעת הפקרה נוספת של האזרחיות והאזרחים, ולהוביל מהלך פוליטי המבוסס על שותפות אמיתית עם הציבור הערבי ונציגיו", נמסר.

יצוין שמאות סופרים, משוררים ואמנים מכול תחומי היצירה, פנו אמש לראשי המפלגות בגוש השינוי בקריאה לשותפות עם הרשימה המשותפת ורע"מ "בהפלת ממשלת החורבן". בפנייה נאמר: "אנו קוראים לגוש השינוי כולו, על אגפיו היהודים והערבים, להתאחד לגוש אחד ולחבור למעשה אמיץ, פורץ דרך והיסטורי כדי ליצור מציאות טובה יותר, שוויונית, סובלנית ומשותפת. אנו מבקשים לדלג מעל מהמורות הדעות הקדומות, הגזענות, ההסתה אליהן הורגלנו, ולפעול מתוך אינטרס משותף כדי לבלום את המשכה של מציאות הכאוס של ממשלת הימין-קיצוני על מלא, ושל נתניהו".

השבוע לפי איתי בנימיני

המרכז ללימודי מרקסיזם

ארץ נושבת: הפלאח ועמלו

היבטים מעמדיים בחברה הפלסטינית

הכפרית לפני הנכבה **עם ד"ר רועי מרום**

יום שלישי 3.11 | 19:00 | כורש 14 ד' ירושלים

זו הדרך ברשתות החברתיות

טלגרם | אינסטגרם | פייסבוק | טוויטר | וואטסאפ

zoha.org.il